

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙΝ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστὶν ἐπὶ τὸ ὄρ-
θόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθῆς καὶ ἐπι-
στήμη. ΠΛΑΤΩΝ.

ΤΟΜΟΣ Α΄. — ΤΕΥΧΟΣ Α΄. ΚΑΙ Β΄.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ

Διευθυνομένου ὑπὸ Σ. Οἰκονόμου.

—
1874.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄.

ΜΑΙΟΣ 1874.

ΤΕΥΧΟΣ Ε΄.

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΤΟΥ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΕΛΑΙΩΝ

ΥΙΟΥ

ΕΥΘΥΡΡΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΡΗΣΙΑΔΟΥ.

ΒΙΒΛ. Α΄.

Γεύματα τῆς περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐμπειρίας τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγελαίων ἐκ τοῦ μουσικωτάτου ποιήματος αὐτοῦ τοῦ ἐπιγραφομένου Φειδίας καὶ Περικλῆς (σελ. 5—32).

Ε.Π.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

σελ. 5:

Ἡ Ὀρεστεία ἄρτι παρεστήθη
Ἀνήρθη τοῦ θεάτρου ἡ αὐλαία.

σελ. 6:

Κινεῖται κόκλω θορυβῶν ὁ δῆμος—
Ἐκεῖ που μιλησίᾳ κόρη ψάλλει
Ῥδὴν χαροποιάν.

σελ. 6:

Ἔδυσ' ὁ Φοῖβος πρὸ πολλοῦ, κ' ἡ Λύκη
Γαλήνην εἰς τὴν Κεκροπίαν χύνει.

σελ. 6:

Εἷς ἐκ τῶν πρώην θεατῶν τοὺς ἄλλους
Ἡσύχως ἐγκατέλιπεν ὀμίλους,
Καὶ τοῦ Ὀλυμπιείου τοὺς μεγάλους
Ἄλλ' ἔτι ἀτελεῖς παρῆλθε στύλους,
Ῥεμβὸς, βραδυπατῶν.

σελ. 7:

Ἔστρεψε πρὸς τὸν Ἴλισσὸν τὸ βῆμα—
Κ' ἐκεῖ, εἰς στήλης ἡμιέργου τριῆμα,
Πλησίον τῆς ἐν κήποις Ἀφροδίτης
Ἐκάθησε χαμαί.

σελ. 8:

Ἦλπιζα τὴν ιδέαν μου νὰ σπείρω
Εἰς τὸν εὐρύν του γόα, κτέ.

σελ. 8:

Κ' ἐνῶ προέγραφεν αὐτοὺς ὅτ' ἔζων
Θανόντας τοὺς στοργεῖ.

σελ. 8:

Καὶ ἔπειτα ἀπαρηγόρως κλαῖον
Πρὸ τῶν ἀσχήμων καὶ ἀμόρφων ξύλων,
Ἄ ἔθραυσ' ἐν ὀργῇ.

σελ. 9:

«Χαῖρε Περικλείς» — «Χαῖρέ μοι Φειδία»
Ἦσαν αἱ πρῶται ἀμφοτέρων φράσεις.

σελ. 11:

Κ' ἐτράπησαν ἀμφοτέροι πρὸς τ' ἄστυ
Πορποῦντες τὰς ἐσθήτας πρὸς τὰ ψύχη
Τῶν θερινῶν νυκτῶν.

σελ. 12:

Ἰδέτε ἐκ περιωπῆς τὸν δῆμον!
Ἄνδρες καὶ παῖδες, ξένοι καὶ πολῖται
Ἐν μύρτου κλάδοις, μετ' ἑορτασίμων
ἐσθήτων, πᾶς ὠθεῖ καὶ ἀντωθεῖται,
Φαιδρὸς καὶ ἀλαζῶν.

σελ. 12:

Ἐκεῖ που κατηφόρου βαθυκόλπου.

σελ. 13:

Συνθλίβονται οἱ μὲν διὰ τῶν ἄλλων
Εἰς τὸν πυκνὸν σωρόν.

σελ. 14:

Τὰς κόμας τῶν κισσοῦ κοσμοῦσι κλῶνες
Καὶ ῥόδων εὐθαλῶν.

σελ. 15:

Ἐγγὺς τοῦ Περικλέους ὁ Φειδίας,
Σεμνὸς καὶ ἀναφαιλάντιος γέρον,
Καὶ παρ' αὐτῷ ὁ νεαρὸς Λυσίας,
Μειράκιον καλόν,
Λαλοῦσι μὲ τὴν κόρην τῆς Μιλήτου,
Αὐτὸς μὲν ἀφοροδίτας σχεδιάζων,
Ἐκεῖνος δὲ ἀπὸ τοῦ μελιρρύτου
Τῆς Ἀσπασίας στόματος σπουδάζων
Τερπνὴν ῥητορικὴν.

σελ. 16:

Τῶν εὐωχούντων τὸ ποικίλον σμῆνος.

σελ. 17:

Χρέμη τί ἔπαθες; πρὶν εὐφροσύνης
Ἐλάλεις, κτέ.

σελ. 17:

"Αν τοῦτο σὲ λυπῆ, μὴ μεμψιμοίρει . . .

"Ἢ μήπως ἄλλη τίς

Εἶν' ἀφορμὴ τῆς λύπης σου τῆς τόσης;

σελ. 17:

"Ὅτι ἡ τύχη μου ἐν δυσμενεῖσι

Βαρύνει ἐπ' ἐμέ.

σελ. 17:

"Ὅτι κ' ἐγὼ νὰ γείνω ἠδυνάμην

Τῶν ἀθηναίων μέγας ἀρχηγέτης

Κ' εἰς τὴν σφικτὴν μου νὰ κρατῶ παλάμην

—Πλήρες τὸ κύπελλον! ὑπέλαβέ τις.

—Σιωπα, ἰταμέ!

Τοὺς χαλινούς τοῦ Ἀθηναίου δήμου,—

Προσεῖπεν ὁ παρὰσιτος—νὰ πνίγη

Τὴν τύρβην τῶν φωνῶν των ἢ φωνή μου,

Καὶ νὰ μὲ τρέμουν ὅλοι ὡς ὀλίγοι

Τρέμουν τὸν Περικλῆ.

Σωροὺς διατιθέμενος χρυσίου

Τὰ μίσση ν' ἀναλύω εἰς ἀγάπας,

Πέριξ φαιδροῦ ν' ἀθροίζω συμποσίου

Σᾶς τοὺς κηφῆνας, καὶ ὁ δῆμος ἅπας

Κύπτων νὰ μὲ κυκλῆ.

σελ. 20:

Ῥόδα ἐκεῖ συμπλέκ' ἡ ἀνθοπῶλις—

Κ' ἡ ἀρτοπῶλις λαιδῶρει στωμύλως

Ἀνδράποδον ῥεμβόν.

σελ. 21:

Ἐραδιούργουν ἐν κρυπτῷ οἱ πλεῖστοι

Καὶ τὴν σκιὰν αὐτοῦ ἐλιθοβόλει

Ἡᾶς ὅστις πρὸς τοῦ πλήθους ἐδυσπίσται

Τὴν εὐτραπῆ ὀργήν.

σελ. 22:

Ἡυξήθησαν ὁ εἷς παρὰ τὸν ἄλλον,
Μί' ἀμφοτέρους ἔθρεψεν ἰδέα,
Ἐν ὄνειρον, ὁ πόθος τῶν μεγάλων
Ἀγάπη τοὺς συνδέει ἀμοιβαία,
Ὅ, τ' εἷς φρονεῖ, φρονοῦν.

σελ. 23:

ὦ! θραύω δύο ἓνα μόνον θραύων,
Ἀμερίμνοι ἐστέ.

σελ. 23:

Δέν τρέμω, Περικλῆ, τοὺς συκοφάντας.
Τὸ ἀληθές νικά.

σελ. 24:

Ὅχι, ἂν ἀφορμὴν ζητῶσι μόνον
Τῆς πόλεως οἱ κοῦφοι μειρακύλλοι
Νὰ σβύσουν τ' ὄνομά σου, τόσων χρόνων
Ἀστέρα παμφανῆ.

σελ. 24:

Αἶ! φίλτατέ μου, τὸν κλαυθμὸν ἐκεῖνον
Θὰ μοῦ πληρώσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι,
Καὶ πᾶς των δάκρυ φλογερὸν ἐκχύνων
Θὰ μάθῃ, πῶς ὁ Περικλῆς ἂν κλαίῃ
Δέν κλαίει ἀποιρί.

σελ. 29:

Ἡούχει, θὰ ἐξέλθῃς τῶν δεσμῶν σου.

σελ. 30:

Καὶ σ' ἔστεφε μὲ δάφνας καὶ μὲ μύρτα.

σελ. 31:

Τώρα κοιμοῦ! κοιμοῦ καὶ ἀμερίμνεις—
Καὶ σὺ δημαγωγῶν ἀχρεία ποιίμνη
Κωφάινουσα τὸ πλῆθος τὸ ἀγνώμον.

σελ. 31:

Ἄν ἔκλαυσα, πικρότερον θὰ κλαίῃ
Τὸ ὄμμα τῶν υἱῶν σὰς ἀποτίλον
Τὸ δάκρυ τὸ ἐμόν.

ΚΕΦ. Α΄.

Ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κοινῶς λεγομένου πλη-
ρώνω ἢ πλερώνω ἀναγκαίως ἔχει ἀντὶ τοῦ
ἀποτίειν νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ ἀποτίνειν.

Τὸ ἄνευ τοῦ Ν ῥῆμα τίειν εἶνε ποιητικὸν ἰσοδυναμοῦν
τῷ ἐν τῷ πολιτικῷ λόγῳ συνήθει τιμᾶν. Γνωστότατον
ὑπάρχει τὸ Ὀμηρικόν:

καὶ τὸ: ἔχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα, τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴση.

Ἰδομενεῦ, περὶ μὲν σε τίω Δαναῶν ταχυπώλων.

καὶ τὸ:

τιοίμην δ' ὡς τίετ' Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων.

ἵνα τούτοις μόνοις τοῖς παραδείγμασιν ἐν τῷ παρόντι ἀρκε-
σθῶμεν. Ὡς ἐναντίον τοῦ τίειν μεταχειρίζεται ὁ ποιητῆς
τὸ ἀτιμᾶν ἐν Ὀδυσσ. Π, 306:

ἤμην ὅπου τις νῶϊ τίει καὶ δείδιε θυμῷ,
ἦδ' ὅτις οὐκ ἀλέγει, σὲ δ' ἀτιμᾶ τοῖον ἐόντα.

καὶ ἐν Ἰλιάδ. Θ, 161:

Τυδεΐδη, περὶ μὲν σε τίον Δαναοὶ ταχύπωλοι
ἔϋρη τε κρέασίν τε ἰδὲ πλείοις δεπάεσσι·
νῦν δέ σ' ἀτιμήσουσι· γυναικὸς ἄρ' ἀντὶ τέτυξο.

καὶ ἐν I, 109:

σὺ δὲ σῶ μεγαλήτορι θυμῷ
εἶξας ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοὶ περ ἔτισαν,
ἠτίμησας· ἐλὼν γὰρ ἔχεις γέρας.

Πρβ. καὶ Ὀδυσσ. Υ, 132. Ἐν Ἰλιάδ. Α, 505 κέξ. φέρεται:

τίμησόν μοι υἱόν, ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων
ἔπλετ'· ἀτάρ μιν νῦν γε ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
ἠτίμησεν· ἐλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας·
ἀλλὰ σὺ πέρ μιν τίσον, Ὀλύμπιε μητίετα Ζεῦ.

Τὸ σύνθετον περιτίεσθαι, τουτέστι περιττῶς τιμᾶσθαι,
βλέπει τις παρ' Ἀπολλωνίῳ Ἀργον. Γ, 74. Ἐγένετο δὲ καὶ

τοῦ προτίειν ἐνίοτε χρήσις ὑπὸ τῆς τραγικῆς μούσης· ὅθεν ἐν τῇ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους κεῖται:

τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει.

Ἄξια δὲ παρατηρήσεως φαίνεται ἡ ἐπ' ἐνεργείας χρήσις τοῦ τίεσθαι ἐν τῇ Ἡσιόδου Θεογονίᾳ στίχ. 428:

ἀλλ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ Ζεὺς τίεται αὐτήν.

Καθ' ὅμοιον τρόπον λέγεται παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ. X, 235:

κῶν δ' ἔτι καὶ μᾶλλον νοέω φρεσὶ τιμήσασθαι.

Πρβ. καὶ Ὀδ. T, 280 καὶ Ψ, 339. Εὐστάθ. σελ. 1886, 32

«Τὸ δὲ ξεῖνον ἐτιμήσασθε Ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ ἐτιμήσατε». Ἀλλὰ περὶ τῶν τοιούτων θὰ διαλάβωμεν κατὰ διέξοδον ἀλλαχοῦ.

Κατὰ παράθεσιν ἦτοι ἀπλήν συγκόλλησιν τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου Α μετὰ τοῦ ῥήματος *τίειν* ἐσχηματίσθη τὸ ἐναντίον αὐτοῦ *ἀτίειν*¹, ἀνῆλογον πιθανῶς ὑπάρχον τῷ Ὀμηρικῷ *ἀτιμάω*, περὶ οὗ θὰ γραφῶσι τὰ δέοντα ἐν τοῖς ὀπισθεν. Τῆς ἀσυμπαγοῦς δ' οὕτως εἰπεῖν καὶ ἀδιαρθρώτου ταύτης συνθέσεως, συχνῆς πάντως οὔσης ἐν τῇ πρώτῃ τῆς γλώσσης περιόδῳ, καθ' ἣν ἀτέχνως ἔτι ἐφέρετο καὶ προχειρῶς ἐμορφοῦτο, ὀλίγιστα ἔχει τις ἐκ τῶν δοκίμων νὰ καταλέξῃ παραδείγματα, ὧν ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις εἶνε ἄλλης πραγματείας οἰκειότερα. Ἐποιήσατο δὲ χρήσιν τοῦ *ἀτίειν* ἐκ μὲν τῶν παλαιῶν ποιητῶν μόνος ὁ Θεόγνης ἐν τῷ πασιγνώστῳ στίχῳ:

πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν².

ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ Ψευδορφεὺς ἐν τοῖς Λιθικοῖς στίχ. 62: *ἀτίουσι* καὶ ὁ Τζέτζης ἐν τοῖς καθ' Ὀμηρον στίχ. 159: *ἀτίουσ'*. Εἶπε δ' οὗτος καὶ *ἀτίσατο* ἐν τοῖς μεθ' Ὀμηρον στίχ. 702.

1 Δράκ. Στρατον. σελ. 107, 19 ἀτίω, ἀλλὰ σελ. 23, 4 ἀτιῶ. Πρβ. καὶ Θεόγνωστ. Καν. σελ. 146, 22 καὶ 27.

2 Πρβ. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 758, 41. Ἡρωδιαν. π. Διχρόν. σελ. 298, 14, κλπ. Ἴδε Βουτυμαννὸν Διεξοδ. Γραμμ. Τόμ. Β', σελ. 472 ἐκδ. 6'. Λοβέκκιον Φρυνίχ. σελ. 563 καὶ Ῥηματ. σελ. 124. Ναύκιον Εὐριπ. Μελετ. Τόμ. Β', σελ. 180. Κούρτιον Μελετ. Τόμ. Β', σελ. 440, κλπ.

Πολλῶ συχνότερος ὑπάρχει ὁ μετὰ τοῦ Ζ τύπος ἀτίζειν ἀπαν-
τῶν παρ' Ὀμήρῳ, παρὰ τοῖς τραγωδοποιῶσι καὶ παρὰ τοῖς μετα-
γενεστέροις ποιηταῖς. Ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεισι μόνη ἡ μετοχή
ἀτίζων εὐρίσκεται ἅπαξ ἐν Ἰλιάδ. Υ, 166:

ἀγρόμενοι πᾶς ἀῆμος· ὁ δὲ (λέων) πρῶτον μὲν ἀτίζων ἔρχεται.
μεταλαμβάνεται δ' ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμμαικῶν εἰς τὸ ἀτι-
μάζων ἢ καταφρονῶν ἢ περιφρονῶν ἢ περιορῶν ἢ ἀφροντιστῶν¹.
Ἡ γραφή «ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων» εἶνε προφανῶς διασκευαστοῦ
τινος ἀνέγνωσις μετκκοσμήσαντος τὰ τοῦ προκειμένου χωρίου.
πρὸς τὸ ἐν R, 660:

πάννυχοι ἐγρήσαντες· ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων
ἰθύει, ἀλλ' οὐ τι πρήσσει.

Ἰκανὰ παρδείγματα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥήματος δύναται τις
νά προενέγκῃ ἐκ τῆς τῶν τραγικῶν καὶ τῆς τῶν μεταγενεστέρων
ποιητῶν γλώσσης, οἷον

Αἰσχύλ. Ἰκέτ. 733:

θεοὺς ἀτίζων τις βροτῶν δώσει δίκην.

Πρβ. καὶ Ἐπτ. 441 καὶ Εὐμεν. 540. Ἡσύχ. «ἀτίσεις: ἀτιμά-
σεις. Αἰσχύλος Κερκύωνι».

Σοφοκλ. Οἶδ. Κολ. 1153:

πρᾶγος δ' ἀτίζειν οὐδὲν ἄνθρωπον χρεῶν.

1 Ἡσύχ. «ἀτίζων: ἦτοι ἀφροντιστῶν ἢ ἄταις περιβάλλον ἤγουν βλάβαις». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 164, 1 «εἰ μὲν σημαίνει τὸ ὑπερορῶ, γίνεται παρὰ τὸ τίω· εἰ δὲ σημαίνει τὸ βλάπτω, ἀπὸ τοῦ ἄτη ἀτίζω». Πρβ. καὶ σελ. 168, 12, περὶ οὗ ποιεῖται λόγον ὁ Ὁθ. Σνειδῆρος Νικανδρ. σελ. 154. Παντελῶς ἡμῖν ἄλο-
γος φαίνεται ἡ ἐκ τοῦ ἄτη παραγωγή τοῦ ἀτίζειν. Ἐν τῷ νέῳ Ὀμηρικῷ Λε-
ξικῷ σελ. 190 ἀναγινώσκειται: «Derivata videtur vox ab ἄτη ut ἀτέων, nam ἄτη correptus videtur qui non curat quae alii timent». Βαθὺ τι ἀληθῶς καὶ
περινενοημένον ἐμφαίνει ἡ ἐτυμολογία αὕτη· ἀλλ' οἱ καθαρὰν καὶ ἀνεπιθόλωτον
ἔχοντες τὴν διάνοιαν ἀρέσκονται μᾶλλον τοῖς ἀπλοῖς καὶ ἐναργέσι. Ὅτι ὑπῆρ-
χεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ῥῆμα ἀτίζειν σημαίνον ἀτιμάζειν, ὑπερορᾶν,
κτλ. μαρτυρεῖ τρανότατα ἡ τῶν τραγικῶν χρῆσις, οὐδεὶς δὲ λόγος ἀναγκάζει
ὀπωσδήποτε νὰ ὑπολάβωμεν διάφορον τὸ Ὀμηρικὸν ἀτίζειν τοῦ παρὰ τοῖς
τραγωδοποιῶσι ἀπαντῶντος. Δὲν εἶνε δὲ προσφυστάτον καὶ χαρακτηριστικώ-
τατον τὸ ἀτιμάζειν ἐπὶ λέοντος ὑπερηφάνως πορευομένου καὶ πῶν ἐπ' αὐτὸν
ἤθροισμένων ἀνδρῶν οὐδὲν φροντίζοντος; Ἡ νέα Ἑλληνικὴ γλῶσσα δύναται
κάλλιστα νὰ παραστήσῃ τὸ ἀτίζων διὰ τοῦ ἀψηφῶν.

Γράφεται δ' ὑπό τινων καὶ ἐν Αζ. 1129 ἀτιζε ἀντὶ τοῦ ἀτίμα,
ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἔπειτα.

Εὐριπ. Ἀλκ. 1037:

οὔτοι σ' ἀτίζων οὐδ' ἐν ἐγθοῦσιν τιθείς.

Πρβ. καὶ Ἰκέτ. 19 καὶ 86δ. Ἔτι δὲ Ῥήσ. 252 καὶ 327¹. Εἶπε
δ' ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ Δίκτυι (Στοβ. Ἀνθ. ΛΘ', 7):

εἰ δ' ἤσθα μὴ κάκιστος, οὔποτ' ἂν πάτραν
τὴν σὴν ἀτίζων τήνδ' ἂν εὐλόγεις πόλιν.

καὶ ἐν ἄλλῳ αὐτοῦ τόπῳ (Στοβ. Ἀνθ. ΛΘ', 8):

ὡς ἐν γ' ἐμοὶ κρίνοιτ' ἂν οὐ καλῶς φρονεῖν
ὅσους πατρώας γῆς ἀτιμάζων ὄρους
ἄλλην ἐπαινεῖ καὶ τρόποισιν ἤδεται.

Ῥιαν. παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Δ', 34, 5:

ἀγνύμενος, σφετέρην δ' ἀρετὴν καὶ θυμὸν ἀτίζεις.

Ἀπολλών. Ἀργον. Α', 478.

θεοὺς δ' ἀνέηκεν ἀτίζειν.

Πρβ. καὶ Α', 615. Β', 9. Γ', 181. Δ', 110.

Ἀνθολ. Παλατ. ΙΔ', 72:

τοῖον γὰρ θεοὶ ὄρκον ὑπὸ στομάτεσσιν ἀτίζειν
οὐδ' αὐτοὶ τολμῶσιν.

Πρβ. καὶ Η', 216.

Νικήτ. Εὐγεν. Γ', 264:

ἡ Ῥοδόπη ποτ' ἀτιζε τὰ Κύπριδος ἀφρογενείης.

Πρβ. καὶ Γρηγόρ. Ναζ. Τόμ. Β', σελ. 62, δ': ἀτίσσης. Ἠσύχ.
«ἀτίζεται: ἀτιμάζεται» καὶ «ἄτισεν: ἠτίμησεν, ἔβλαψεν, ἀτι-
μον ἐποίησεν»².

Τὸ ῥηματικὸν ἀτιστέον παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν κείμενον ἀνε-
γνώσθη ὑπὸ τοῦ Βαλκενκρίου ἐν τῷ τοῦ Εὐριπίδου Ἰφιγ. Γ. 104:

φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰώθαμεν·
τὸν τοῦ θεοῦ δὲ (Κίρχ.: τε) χρησμὸν οὐ κακιστέον.

1 Ἴδε Βατῆρον Ῥήσ. σελ. 159.

2 Καὶ παρὰ Γαληνῶ Τόμ. ΙΗ', 6', σελ. 642 ἀναγινώσκεται «θεασάμενος
αὐτοῦ δύο φαυλοτέρους ἰατροὺς ἠγανάκτισε μὲν ὡς ἀτιζόμενος».

Καὶ ὁ Κιρχόφιος δὲ καὶ ὁ Κόβητος ὑπέλαβον ὅτι ἡ γνησία γραφή εἶνε οὐκ ἀπιστέον¹.

Ἄρκοῦσι, νομίζομεν, ταῦτα εἰς σαφητισμὸν τοῦ ποιητικοῦ ῥήματος τίειν τοῦ ἀείποτ' ἐπὶ τιμῆς λαμβανομένου, οὐδέποτε δ' ἐπὶ πληρωμῆς. Τὴν ἔννοιαν τῆς πληρωμῆς παρίστων οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ τίνειν² μεταχειριζόμενοι αὐτὸ ἐν τε τῷ ἐμμέτρῳ καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. Καὶ οὐδὲν μὲν κατὰ τύπον τὰ ῥήματα ταῦτα διαφέρουσιν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἀορίστῳ, ἀλλ' εὐκολώτατα ἐκάστοτ' ἐκ τῶν συμφραζομένων γινώσκειται ἂν τὸ τίσειν ἢ τῖσαι εἶνε κίνημα τοῦ τίειν ἢ τίνειν. Ἐν τῷ Ὀμηρικῷ:

γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε ἴσον Ὀρέστη-

καὶ ἐν τῷ:

χωόμενος ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.

καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς προδηλότατον ὑπάρχει ὅτι πρόκειται περὶ τιμῆς. Ἄλλ' ἐν τῷ:

σῶ δ' αὐτοῦ κράατι τίσεις.

καὶ ἐν τῷ:

τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσι.

καὶ ἐν ἄλλοις οὐκ ὀλίγοις ὁ λόγος εἶνε προφανέστατα περὶ πληρωμῆς, καθάπερ καὶ ἐν τῷ Σοφοκλείῳ:

κεῖνος δὲ τίσει τήνδε κοῦκ ἄλλην δίκην.

Εἶνε δὲ τὸ ἀπλοῦν τίνειν Ἰωνικώτερον καὶ ποιητικώτερον. Ὁ πεζὸς τῶν Ἀττικῶν λόγος χαίρει μάλιστα τοῖς συνθέτοις ἀποτίνειν-ἀποτίσειν-ἀποτῖσαι καὶ ἐκτίνειν-ἐκτίσειν ἐκτῖσαι ἐκκλίνων συνήθως τὸ ἄνευ τῆς ἈΠΟ ἢ ἘΚ προθέσεως ἐκφερόμενόν. Παρ' Ἀρποκρατίωνι ἀναγινώσκειται ἀ'Αδικίου: οἶον ἀδικήματος. Ἔστι δὲ ὄνομα δίκης. Ἀποτίνυται δὲ τοῦτο

1 Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 755 καὶ Var. Lect. σελ. 596.

2 Περὶ τῆς γενέσεως τοῦ τίνειν ἴδε Κούρτιον Grundz. σελ. 480 ἐκδ. 3 καὶ Verh. Τόμ. Α', σελ. 244.

ἀπλοῦν, ἐὰν πρὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ἀποδοθῆ· εἰ δὲ μῆ, διπλοῦν καταβάλλεται». Ἄλλ' ὁ Κόβητος κελεύει νὰ γραφῆ ἀποτίνετα¹. Λέγεται δὲ καὶ ἀντιτίνειν, ἀνταποτίνειν, ἀντεκτίνειν, προσαποτίνειν, προσεκτίνειν, συναποτίνειν, συνεκτίνειν, ἕξαποτίνειν. Τοῦ ἐναποτίνειν τὸν ἀόριστον βλέπει τις παρ' Ἀριστοφάνει λέγοντι Ὀρν. 38 :
καὶ πᾶσι κοινήν ἐναποτίσαι χρήματα.

Τίς δ' ἀγνοεῖ τὸ τοῦ Λουκιανοῦ «Ὁ Ἑρμῆς ὑπὲρ ἐμοῦ σοι ἀποδότω, ὅς με παρέδωκέ σοι.—Νῆ Δί' ὠνάμην γε, εἰ μέλλω καὶ ὑπερεκτίνειν τῶν νεκρῶν», ἤγουν ἐκτίνειν ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; Πρβ. Αἰσχίν. κ. Τιμάρχ. 75 «καὶ μηδὲν ἐκτίγη αὐτὸς ἀλλ' ἕτερος ὑπὲρ αὐτοῦ». Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Φιλήμονος παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. 98, 17 ἐφέρετο κοινῶς :
ὥσπερ τὸ κατὰ χρέος κεφάλαιον ἐκτίει.

Ἄλλὰ πρὸ πολλοῦ ὁ Μεινέκιος ἀποκατέστησε τὸ γνήσιον ἐκτίνει, ὅπερ καὶ ὑπὸ κωδίκων ἔπειτ' ἐβεβαιώθη². Κακῶς ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Πασσοβίου ὡς μαρτύριον τοῦ ἀνταποτίω μνημονεύεται τὸ ἐν Ἀνθολ. Παλατ. Θ', 223, 6. Τὸ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ κείμενον ἀνταπέτισε εἶνε πρόδηλως ἀόριστος τοῦ ἀνταποτίνειν. Ἐν τῷ παρ' Εὐσταθίῳ σελ. 1406, 27 σωθέντι στίχῳ τοῦ Εὐπόλιδος :

κατ' ἀντιβολίαν δέκα τάλαντ' ἀπετίσαμεν.

ἀναγνωστέον κατὰ τὸν Κόβητον ἀπετίσαμεν³.

¹ Μνημοσ. 1873, σελ. 119 «scribendum ἀποτίνετα pro ποῦτικο ἀποτίωται».

² Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Δ', σελ. 34 «Vs. 9 ἐκτίνει pro vulgato ἐκτίει scripsi in edit. mai. Confirmant nunc codd. Gaisfordii, qui male ἐκτίει reliquit».

³ Nov. Lect. σελ. 160 «quis ferat ἀποτίσασθαι pro ἀποτίσαι positum? Emenda: ἀπετίσαμεν». Παρατηρητέον δ' ὅτι παρ' Ἡροδ. γ', 84 «ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρήτῳ ἐκτίσαι» φέρεται καὶ πλημμελῆς γραφὴ ἐκτίσασθαι. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Αἰλιανοῦ παρὰ Σουίδα λ. σοβαρός ἀναγινώσκειται «ὅς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν, ὅς κακὰ πόλλ' ἀποτίσεται» ἀντὶ τοῦ ἀποτίσει.

Ὁ παρακείμενος τετικέναι εὑρίσκεται παρὰ Λυκόφρονι στίχ. 765 καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ Ῥωμ. Ἀρχ. 5, 18, ὁ δὲ σύνθετος ἐκτετικέναι παρ' Ἰσαίῳ π. Ἀριστ. Κλήρ. 15 καὶ παρὰ Δεινάρχῳ κ. Ἀριστογ: 18. Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «ἐκτετικότηας ἀποπληρώσαντας, καταβαλόντας». Ἐν τοῖς τοῦ Δημοσθένους ἀπαγτᾶ σελ. 543, 89: δραχμὴν δ' οὐδέπω μίαν ἐκτέτικεν. σελ. 1023, 52: ἰδία ἐκτέτικα. σελ. 1164, 81: ἐκτετικότητος ἐμοῦ¹. σελ. 836, 2: ἐξετίσθη τὰ χρήματα. σελ. 998, 15: καὶ μὴ ἐκτισθῆ τὸ ὄφλημα. σελ. 1347, 7: μὴ ἐκτισθέντος δὲ τοῦ ὄφλήματος. σελ. 1203, 63: ὅτε ἀπετίσθη. σελ. 517, 8: ὅσαι ἂν μὴ ἐκτετισμένοι ὦσιν. σελ. 758, 187: ὡς ἐκτέτισται τὰ χρήματα. σελ. 1015, 22: ὥστ' οὐδὲ τὸ ὄφλημα πᾶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκτέτισται. σελ. 1159, 65: ἀλλ' αὐτίκα ἢ δίκη ἐξετίστω. Οὐδὲν δὲ πρὸς τὸ προκείμενον διαφέρει ἂν τῶν παραδειγμάτων τούτων ἓνα φέρωνται ἐν λόγοις ἀμφιδόξοις ἢ νοθευομένοις. Λέγει δὲ καὶ ὁ Πλάτων «καλλίστη καὶ ἀρίστη δέδοται τε καὶ ἐκτέτισται παλινωδία» (Φαίδρ. σ. 257, α'). Τὸ ῥηματικὸν ἀποτιστέον ἀναγινώσκεται παρὰ Ξενοφῶντι Λακεδ. Πολιτ. Θ', 5: καὶ ἅμα τούτου ζημίαν ἀποτιστέον.

Ὁ πολὺς Κόβητος λόγον περὶ τοῦ Ξενοφωντείου μισθὸν τίνειν (Ἀπομν. Α', 6', 54) ποιούμενος² ὀνομάζει αὐτὸ Ἰωνικόν, ἀποφαίνεται δ' ὅτι διηνεκῶς οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ κοινῇ γλώστῃ μόνον τὰ δύο σύνθετα ἀποτίνειν καὶ ἐκτίνειν μετεχειρίζοντο, ἀντὶ δὲ τοῦ μισθὸν τίνειν συνήθεια αὐτοῖς ὑπῆρχε μισθὸν τελεῖν νᾶ λέγωσιν. Ἀλλαχοῦ³ σημειοῦται ὁ περιφανὴς οὗτος κριτικὸς ὡς ἄηθες τῷ πολιτικῷ λόγῳ τῶν Ἀττικῶν τὸ ἐν τῇ Κύρου Παιδείᾳ κείμενον τίνων ποινάς

1 Περὶ τοῦ ἐν σελ. 1036, 28 ἴδε Σχαιφῆρον Δημοσθ. Τόμ. Ε', σελ. 62.

2 Nov. Lect. σελ. 687.

3 Nov. Lect. σελ. 391.

(Ϝ', α', 11) ἀντὶ τοῦ δίκην διδοῦς. Παρατηρητέον δ' ὅμως ὅτι οὐ μόνον ὁ Ξενοφῶν ἀρέσκειται ἐνίοτε τῷ ἀπλῶ τίνειν ἀλλὰ καὶ ὁ Πλάτων λέγων Φαίδ. σ. 81, δ': δίκην τίνουσαι. Νόμ. Γ', σ. 905, α': τίσεις τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν. Η', σ. 843, ε': τινέτω τὴν βλάβην (Πρβ. καὶ Ϝ', σ. 767, ε'. Θ', σ. 873, α', κτλ.). Ἐν Θ', σ. 878, γ' φέρεται «τίνειν τοῦ βλάβους τὴν διπλάσιαν—τὴν τετραπλασίαν ἐκτίνειν—μετὰ τῶν ἄλλων ζημιῶν ἐκτίνειν καὶ τῇ πόλει τὴν βλάβην».

Ἀντὶ δὲ τοῦ μέσου τίνεσθαί τινα, ἀποτίνεσθαι ἢ ἐκτίνεσθαί τινα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λογογράφοις ἐγένετο χρῆσις τοῦ τιμωρεῖσθαί τινα, δίκην λαμβάνειν παρὰ τίνος, δίκην ἐπιτιθέναί τινί, κτλ. Τὸ ἐν τῇ ποιήσει φερόμενον ἀντιτίσασθαι πεζολογικῶς λέγεται ἀντιτιμωρεῖσθαι. Ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ἐκδικος ῥῆμα ἐκδικεῖν (διεκδικεῖν)—ἐκδικεῖσθαι, περὶ οὗ ἀλλαγῶ. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ἂν παρὰ Ξενοφῶντι ἀπαντᾷ «ἔστι δὲ ἐχθροὺς ἔχοντα πειρᾶσθαι τίσασθαι» (Κυρ. Π. Α', ς', 11) καὶ «ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτίσασιν το» (Ἀναβ. Γ', ε', 6). Πρβ. καὶ Διον. Ἄλικ. Ῥωμ. Ἀρχ. ΙΑ', 3: τὰς τε ὕβρεις ἃς ὕβρισθησαν ἀποτίσασθαι καὶ τὰ ἀπολωλότα ἀναλαβεῖν. Ἀππιαν. Ἐμφυλ. Γ', 96: αὐτὸς ἀποτίσασθαι Δέκμον τε ὑπὲρ Καίσαρος καὶ Πλάγκον ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Ἀπολλόδ. Γ', ζ', 2: πρὶν τίσασθαι τὴν μητέρα (Πρβ. καὶ 6)¹.

¹ Ὑπάρχει καὶ τύπος τίνυσθαι-ἀποτίνυσθαι² εὐρισκό-

¹ Τὴν γνώμην τοῦ Δοιδερλαϊνοῦ δοξάζοντος (Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. σελ. 279 κέξ.) ὅτι ἐλαμβάνετο ἐνίοτε τὸ τίνειν ἀντὶ τοῦ τίνεσθαι, ἄλλοι μὲν ἐγκρίνουσιν, ἄλλοι δ' ἀποδοκιμάζουσιν.

² Πρβ. Κούρτιον Verh. Τόμ. Α', σελ. 164. Ἡ διὰ δύο ΝΝ γραφὴ τίνυσθαι εἶνε πλημμελής. Ἴδε Λοβέκκιον Διεξοδ. Γραμματ. Βουτυμ. Τόμ. Β', σελ. 69 καὶ Ῥηματ. σελ. 210. Βρεδδίδιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 98. Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Γ', σελ. 144-5. Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Δ', σελ. 158, κλπ.

μένος οὐ μόνον παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ τοῖς Ἰωσιν ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, οἷον Ἀππιαν. Σαυνιτ. 12: αἷς ὁ Πύρρος διαφυγὼν ἐτίτυτο Λοκροὺς τοὺς Ἐπιζεφυρίους. Συριακ. 35: ταῦτα τινύμενος. Ἐμφυλ. Β', 110: Παρθυαίους δὲ τινύμενος. Τὸ ἐνεργητικὸν δ' ἔμως τινύναι (τιννύναι) καὶ τινύειν (τιννύειν) εἶνε ἴδιον τῶν μεταγενεστέρων παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν κείμενον. Πλούτ. Βρούτ. 33: οἱ μὲν δίκας τιννύοντες ἀπώλλυντο κακοὶ κακῶς¹. Ὀλυμπιόδ. παρὰ Φωτ. Βιβλ. σελ. 58, 15: δίκην τιννύς. Διόδ. Σικελ. ΙΓ', 29: καὶ τὴν δίκην οὐκ ἐκτιννύοντων (Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γρ. ἐκτινόντων). Ἰώσηπ. Ἀρχ. Δ', η', 36: ὁ κύριος τοῦ βροῦς ἀποτιννύτω τῷ δεσπότῃ τοῦ ἀνηρημένου. Κλήμ. Προτρεπτ. 15: τιμωρίαν ψευδῆ τῆς βιαίας συμπλοκῆς ἐκτιννύων (ἐκτινύων). Ὠριγέν. Τόμ. ΙΒ', σελ. 398 Βερολ.: καὶ τὰς καταλλήλους αὐτῆς ἐκτινύων εὐχάς. σελ. 410: ἃ ἠναγκάσμεθα ἀποτινύναι. Τόμ. ΙΖ', σελ. 234: τὰ πλεῖστα ἀποτιννύοντες. Τόμ. ΙΘ', σελ. 160: χάριτας ἀποτιννύειν τοῖς γεγεννηκόσιν. Τόμ. Κ', σελ. 185: εἴτε ποινας ἁμαρτίας ἀποτιννύοντες. Γένεσ. ΛΑ', 39: ἐγὼ ἀπετίννουον παρ' ἑμαυτοῦ. Ψαλμ. ΞΗ', 5: τότε ἀπετίννουον. Σειράχ Κ', 12: καὶ ἀποτιννύων αὐτὰ ἑπταπλάσιον. Πρβ. καὶ Θεμίστ. Λόγ. Κ', σελ. 234, δ'. Ψευδοκαλλισθέν. Γ', 11, κλπ.². Ἡσύχ. «ἀπετίννουον: ἀπεδίδουν» καὶ «τιννύων: ἀποδιδῶν». Σουίδ. «ἐκτίνων: ἀποδιδούς—καὶ ἐκτιννύων: ἀποδιδούς». Πρβ. καὶ λ. περίφημα «ῶσανεὶ τῷ Ποσειδῶνι θυσίαν ἀποτιννύοντες». Ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρωδιανοῦ ἀναγινώσκειται σελ. 132 «τίω τὸ τιμωρῶ, τίσις ἢ τιμωρία, τιννύω τὸ ἀνταποδίδωμι, τίννουμι τὸ

¹ Ἐν Ῥωμύλ. 13 φέρουσι τὰντίγροφα συνεκτίνοντες καὶ συνεκτιννύοντες.

² Ἴδε καὶ Κορζῆν Αἰσώπ. σελ. 430.

αὐτό». Κακῶς λέγεται ὅτι τὸ τίειν ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ τιμωρεῖν. Πρβ. καὶ Σχολ. Εὐριπ. Ὀρέστ. 323 «τίω γὰρ οὐ μόνον τὸ ἀνταποδίδωμι ἀλλὰ καὶ τὸ τιμῶ καὶ τὸ τιμωρῶ»!

Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ μὲν τίνυσθαι ἔχει τὴν πρώτην συλλαβὴν μακράν, τὸ δὲ τίνειν βραχεῖαν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. Σχολ. Εὐριπ. Ὀρέστ. 829 «τιμῶν χάριν: τίνων χάριν γράφειν δεῖ καὶ μὴ τιμῶν· τοῦτο μὲν γὰρ μακρὸν ἔχει τὸ Ι, ἐκεῖνο δὲ βραχύ». Πρβ. καὶ Ἡρωδιαν. Λεντζ. Τόμ. Α', σελ. 449, 16¹.

Σαφῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τὴν διαφορὰν τῶν ἐν τῷ λόγῳ προκειμένων ῥημάτων παραστήσαντες ἀναγκαῖον νομίζομεν νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι, ὡς ὑπάρχουσι δύο ῥήματα διάφορον ἐρμηνεύοντα ἔννοϊαν, τίειν καὶ τίνειν, οὕτω καὶ δύο ὀνόματα, τιμή καὶ τίσις.

Εἰς τὸ ῥῆμα τίνειν ἀναφέρεται τὸ βραχεῖαν τὴν παραλήγουσαν ἔχον ὄνομα τίσις², ἀπότισις, ἔκτισις, ἀντέκτισις, ἀντίτισις, κτλ. Ἡσύχ. «ὑπερέκτισις: ὑπεραπότισις» Ἀντὶ τοῦ τίσις τοῦ Ἰωνικοῦ μᾶλλον καὶ ποιητικοῦ ὄντος οἱ Ἀττικοὶ πεζολόγοι μετεχειρίζοντο σχεδὸν πάντοτε τὰ συνωνυμοῦντα αὐτῷ δίκη καὶ τιμωρία. Παρ' Ἡροδότῳ φέρεται «ἅμα δὲ τιμωρίην τε καὶ τίσιν γινομένην» (Ζ', 8, 1), παρὰ δὲ Πλάτωνι «εἰς τὸ τῆς τίσεώς τε καὶ δίκης δεσμωτήριον»

¹ Περὶ τοῦ παρ' Εὐριπ. Ἰππολ. 626 ἴδε Κρυγῆρον Stud. Τόμ. Β', σελ. 42, μάλιστα δὲ Νάυκιον Eurip. Stud. Τόμ. Β', σελ. 26. Πρβ. καὶ Ρεϊσίγιον Σοφοκλ. Οἶδ. Κολ. σελ. 220.

² Τὸ κύριον ὄνομα Τίσις ἔχει μακράν τὴν παραλήγουσαν, καθάπερ καὶ τὸ Λῦσις. Καὶ τῶν ὀνομάτων Τισίας καὶ Λυσίας κατ' ἔκτασιν προεφέρετο τὸ ἐν ἀρχῇ δίχρονον. Ὡς δὲ τοῦ λυσίπονος, κτλ. εἶνε μακρὰ ἢ πρώτη συλλαβή, οὕτω καὶ τοῦ Τισιφόνη. Εὐρίσκειται δ' ἐν ἐπιγραφαῖς Τεισίας, Τεισίμαχος, Τείσανδρος, Τεισάνωρ (ἴδε Ἀρήνσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 184 καὶ Στάλλιον Θουκυδ. Τόμ. Β', σελ. XI). Ἀλλὰ περὶ τῶν τοιούτων ἄλλοτε.

(Γοργ. σ. 523, 6'). Τῆς συντάξεως τίνειν δίκην καὶ τίνειν τιμωρίαν περιττόν κρίνομεν νὰ ἐκλέξωμεν παραδείγματα. Τὸ ἐκ τοῦ Κικέρωνος (*ad Attic. XIV, 19*) μνημονευόμενον ὑπὸ τινων ἀτισία, «*ex Dolabellae ἀτισία*», εἶνε ἀμφίβολον. Γράφεται καὶ ἀσιτία¹. Ἡ λέξις ἐκτισμα κεῖται παρὰ Πλάτωνι καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ. Φέρεται δὲ καὶ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκουσ «*ἔθεν ἐγγυητὰς καθίστασαν τοῦ ἐκτίσματος*» (H', 60). Τοῦ ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου «*ἐκτιστής: ἀποδότης*», οὗ ὁ τονισμὸς θὰ ἐξετασθῆ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, εὐρίσκεται χρῆσις παρὰ τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ. Πρὸς καὶ ὑπερεκτιστής. Ὑπάρχει καὶ ἐπίθετον ἀτιτος, ἀντιτος (=ἀνάτιτος) καὶ παλίντιτος. Παρ' Ἡσυχίῳ λέγεται καὶ «*ἀτισανδρεῖν: ἀτιμάζειν ἄνδρα καὶ ὑπερηφανεῖν*».

Ἐκ τοῦ ποιητικοῦ τίειν παράγεται τὸ μακροπαράληκτον τιμή καὶ τίμος, ἔθεν τὸ τιμήεις καὶ τίμιος καὶ τὰ σύνθετα ἀπότιμος, ἀτιμος, ἐκτιμος, ἐντιμος, ἐπίτιμος, ἐρίτιμος, μεγάτιμος, ὁμότιμος, πολύτιμος, κτλ. Τοῦ προτιμότερος τὸ ἀπόλυτον ἢ ἀπλοῦν οὐδαμοῦ σχεδὸν ἀπαντᾷ. Συχνότατον παρ' ἅπασιν ἦτο τὸ ὄνομα τιμή, συχνότατον δὲ καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥῆμα τιμᾶν, ἀλλὰ σπανιώτατον τὸ ἀρσενικὸν τίμος. Πλὴν δὲ τοῦ ἀτιτος (=ἀτίμητος), ἐξ οὗ νέον ῥῆμα ἀτιτεῖν (Διον. Περιηγ. 1158: ἀτίτησαν), λέγεται καὶ ἀτίετος, ὅπερ καὶ ἐπ' ἐνεργείας εὐρίσκεται εἰλημμένον, ὡς καὶ ἄλλα πάμπολλα εἰς τος ἐπίθετα. Τὸ πολύτιτος ἀναγινώσκεται ἐν χρησμῷ παρ' Ἡροδ. Ε', 92,2:

Ἦε ἰων, οὗτις σε τίει πολύτιτον ἔοντα.

Ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ἀτιμος δύο παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐσχηματίσθησαν ῥήματα, τὸ ἀτιμάζειν-εσθαι, ἔθεν τὸ παρὰ Μιμνέρμῳ ἀτιμαστός κακῶς τονιζόμενον ἀτίμαστος,

1. Ἴδτε Boot Cicero. Epist. ad Att. Τόμ. Β', σελ. 296.

κτλ., καὶ τὸ ἀτιμοῦν-οὔσθαι. Ἀδόκιμον εἶνε τὸ ἐκ τοῦ ἐντιμος παρηγμένον ἐντιμοῦν-οὔσθαι. Βασιλ. Δ', α', 13: ἐντιμωθήτω ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου τούτων τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

Τὸ ἀτιμος ἄλλοτε μὲν ἀντιδιαστέλλεται τῷ ἐντιμος (ἢ τίμιος), ἄλλοτε δὲ τῷ ἐπίτιμος. Τὸ ἐντιμος καὶ ἐπίτιμος ἔχοντα πρὸς τὸ ἀτιμος ὡς τὸ ἐμψρων καὶ ἐπίψρων πρὸς τὸ ἄψρων, τὸ ἐνδοξος καὶ ἐπίδοξος πρὸς τὸ ἄδοξος, κτλ. διεκρίθησαν ὑπὸ τῆς χρήσεως οὕτως, ὥστ' ἐκεῖνο μὲν εἰς τὰνθρώπινα καθόλου πράγματα ἀναφερόμενον ἐδήλου τὸν ἐν τιμῇ ὅπωςδῆποτ' ὄντα ἦτοι τιμῆς ἀξιούμενον, τοῦτο δὲ κατὰ πολιτικὴν ἔννοιαν λαμβανόμενον ἐσήμαινε τὸν πάσης ὑπὸ τῆς πολιτείας χορηγουμένης τιμῆς ἀπολαύοντα, τὸν πᾶσι τοῖς νομίμοις χρώμενον, τὸν οὐδενὸς ἐστερημένον τῶν τοῖς ἄλλοις πολίταις ὑπαρχόντων. Ὅθεν ἀτιμος ποτὲ μὲν εἶνε ὁ μὴ τυγχάνων τιμῆς ἀλλὰ πως καταφρονούμενος καὶ ὑβριζόμενος, ποτὲ δὲ ὁ ἀποκεκλεισμένος τῶν νομίμων ἢ πάντων ἢ ἐνίων, ὁ ἐστερημένος τῶν πολιτικῶν, ὡς συνήθως λέγεται, δικαιωμάτων. Τὸ εἶναι τινα ἀτιμον λέγεται ἀτιμία· τούτου δ' ἐναντία ὑπάρχουσι τὸ τιμὴ καὶ ἐπιτιμία, ὧν τὸ μὲν ἀντιστοιχεῖ τῷ ἐπίτιμος, τὸ δὲ τιμὴ τῷ ἐντιμος¹. Οὐκ ὀλίγα δὲ πρὸς τοῖς παλαιοῖς εὐρίσκονται παραδείγματα τῆς κατ' ἀντίθεσιν χρήσεως τοῦ ἀτιμος καὶ ἐπίτιμος, οἷον Θουκυδ. Ε', 34: τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δείσαντες μή τι διὰ τὴν συμφορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι καὶ ὄντες ἐπίτιμοι νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας ἀτίμους ἐποίησαν· ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ὥστε μήτε ἀρχειν μήτε πριαμένους τι ἢ πωλοῦντας κυρίους εἶναι· ὕστερον δὲ αὐθις ἐπίτιμοι ἐγένοντο. Ξενοφ. Ἑλλην. Β', 6', 11: διὰ ταῦτα τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους ποιήσαντες ἐκχρτέρουν. Ἀνδοκ. π. Μυστηρ. 73: καὶ ἔδοξεν ὑμῖν τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους ποιῆσαι (Πρβ. καὶ 80. 103. 107. 109). Λυσ. Δήμ. Καταλ. Ἀπολ. 27:

¹ Διάφορα εἶδη τῆς τῆ ἐπιτιμίας ἀντιδιακρουμένης ἀτιμίας καταλίγει ὁ Ἀνδοκίδης ἐν τῷ περὶ Μυστηρίων § 73 κ.εξ.

τούς μὲν φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποιήσατε. Δημοσθέν. σελ. 804, 11: εἶναι τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους. Πρβ. καὶ Πλούτ. Σόλ. 19, κλπ.¹.

Τῷ ἄτιμος τῷ λαμβανομένῳ κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὸ ἐντιμος συζυγεῖ τὸ ῥῆμα ἀτιμάζειν τὸ σημαῖνον τὸ ἐναντίον τοῦ τιμᾶν, οἷον: τὸν μὲν πειθόμενον ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν, τὸν δ' ἀπειθοῦντα ἀτιμάζειν τε καὶ κολάζειν (Ξενοφ. Κύρ. Π. Α', ς', 20), κτλ., τῷ δὲ ἄτιμος τῷ ἀντικειμένῳ πρὸς τὸ ἐπιτιμος συστοιχεῖ τὸ ἀτιμοῦν. Ὅθεν ἠτιμάσθαι μὲν εἶνε τὸ ἐστερηῆσθαι τιμῆς, ἠτιμῶσθαι δὲ τὸ ἐστερηῆσθαι τῆς ἐπιτιμίας². Κατὰ τὸν Ἀμμώνιον σελ. 29 «Ἀτιμοῦται καὶ ἀτιμάζεται διαφέρει. Ἀτιμοῦται μὲν γὰρ τις ὑπὸ τῶν νόμων ὀλοσχερεῖ ἀτιμίᾳ, ἀτιμάζεται δὲ ὁ ὑβρίζομενος ἐν τινι πράγματι»³. Οὐκ ὀλίγα τοῦ ἀτιμοῦν-οῦσθαι παραδείγματα παρέχουσιν ἡμῖν οἱ ῥήτορες, οἷον Ἀντιφ. Τετραλ. Α', δ', 7: οἱ μὲν γὰρ ἀτιμοῦνται τε καὶ χρήμασι ζημιοῦνται. Ἀνδοκίδ. π. Μυστηρ. 33: ἐὰν γὰρ μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων καὶ ἀτιμωθῇ ὁ ἐνδείξας ἐμὲ Κηφίσιος οὔτοςί. 106: τῶν δὲ φυγὴν κατέγνωσαν, τοὺς δὲ μένειν ἐν τῇ πόλει ἐάσαντες ἠτίμωσαν. Λυσ. Δήμ. Καταλ. Ἀπολ. 26: τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν (Πρβ. καὶ κ. Θεομν. Α', 22). Ὑπερείδ. ὑπὲρ Εὐξεν. σελ. 15 Σνειδ.: ὥστε τὸν ἐγχειρήσαντα συκοφαντεῖν αὐτοὺς εὐθὺς ἠτίμωσαν. Αἰσχίν. κ. Κτησ.

1 Ἴδε Βαλκενάριον Θεοκρ. Ἀδωνιαζ. σελ. 231 (Τόμ. Β', σελ. 51 Εἰνδ.) καὶ Μαιτζνῆρον Λυκούργ. σελ. 154.

2 Ἴδε Κόδητον Nov. Lect. σελ. 751 καὶ Σχάνζιον Nov. Comment. Plat. σελ. 75.

3 Τὰ αὐτὰ διδάσκει καὶ ὁ Μέγ. Ἐτομολόγος σελ. 164, 7. Γραμματικὸς δὲ παρ' Ἑρμαννῶ de Emend. Rat. σελ. 340 γράφει «Ἀτιμάζω τὸ περιφρονῶ παρὰ Λιβανίῳ μὴ ἀτίμαζε τὸν γάμον· ἀτιμῶ δὲ ἀτιμῶ τὸ ὑβρίζω» (Ἴδε Βάστιον Ἐπιστ. Κριτ. σελ. 139). Πρβ. Λεξ. Βινδοῦ. σελ. 18 Ναυκ. «Ἀτιμάζω τὸ ὑβρίζω, ἀτιμῶ δὲ ἐπὶ τρίτης συζυγίας τῶν περισπωμένων τὸ ἄτιμον καὶ ἄδοξον ἐξ ἐνδόξου καὶ ἐντίμου ποιῶ. Συνέσιος ὅς ἐπὶ τῷ τὴν ἐκκλησίαν ἀτιμοῦν προκαθέζεται. Καὶ ἀτιμῶ ἐπὶ δευτέρας συζυγίας τῶν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ σημαينوμένου τοῦ ἀτιμάζειν. Λιβάνιος καὶ τῶν Ἀτρειδῶν ἀτιμᾶ τὴν ἀξίαν». Παρὰ Λιβανίῳ Τόμ. Δ', σελ. 98, 13 φέρεται οὐγὲν ἀτιμᾶ ἀλλ' οὐ τιμᾶ, ὡς παρατήρησε καὶ ὁ Νεύκιος.